

Ledare 3/24

I slutet av maj publicerades vår förenings kliniska handbok om läkemedelshandling av ADHD för patienter med beroende, och den finns nu fritt tillgänglig på vår hemsida. Handboken är resultatet av en längre tids arbete i en nationell expertgrupp, där Hanna Kataoka varit primus motor. Vi har tillsammans försökt sammanfatta resultaten från den vetenskapliga litteraturen och den kliniska erfarenhet vi samlat på oss inom det här området. Förhoppningen är att handboken ska vara till nytta för den som möter dessa patienter, och har att ta ställning till de ibland ganska svåra avvägningar som måste göras kring läkemedelsbehandling.

Arbetet med handboken har påmint mig om hur mycket som förändrats sedan jag själv började inom beroendevården för snart 20 år sedan. Då var ADHD hos vuxna ännu en ovanlig och ifrågasatt diagnos, och att behandla beroendepatienter med centralstimulantia var mycket kontroversiellt. Men som forskningsintresserad underläkare drogs jag in i det som skulle bli psykolog Maija Konstenius avhandlingsarbete: vi utredde amfetaminberoende patienter på kriminalvårdsanstalt, och de som bedömdes ha ADHD randomiserades inför frigivning till behandling med centralstimulantia i relativt höga doser, eller placebo. De fina behandlingsresultaten, och än mer de fascinerande patienter jag fick träffa, bidrog starkt till att jag själv blev beroendeläkare. I den rollen ingår naturligtvis att diagnostisera och behandla alla möjliga typer av psykiatrisk samsjuklighet, för att hjälpa sina patienter på bästa sätt.

Diagnosen ADHD, med eller utan samtidigt beroende, har dock fortsatt att generera debatt. Senaste tiden har den än en gång hamnat i medialt fokus, bland annat genom regeringens beslut att låta Läkemedelsverket kartlägga och analysera det snabbt växande antalet ADHD-diagnoser och läkemedelsbehandlingar i landet. Det råder inga tvivel om att det blivit en glidning i diagnostiken, och efterfrågan på utredning och behandling av ADHD tycks bara fortsätta att växa.

Hur man ska hantera detta är en fråga för både vården, skolan och samhället i stort. Men jag tror det är viktigt att betona att det samtidigt med överdiagnostik och medikalisering av det som borde vara normalvariationer, också finns en underdiagnostik av ADHD bland vissa av de grupper vi beroendeläkare möter. Jag har träffat många patienter som på grund av sitt substansbruk alltid nekats utredning, trots att den kliniska bilden varit glasklar och funktionsnedsättningen uppenbar.

En utmaning inför framtiden är att se till att våra begränsade sjukvårdsresurser verkligen läggs på de patienter som har störst behov. I det arbetet har vi beroendeläkare en nyckelroll.